

Na temelju članka 57. stavak 7. Zakona o poštanskom prometu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 76/04), Federalno ministarstvo prometa i komunikacija donosi

PLAN

POŠTANSKE MREŽE FEDERACIJE BiH

Predmet

Članak 1.

Ovim se Planom poštanske mreže utvrjuju načela, principi i njihova primjena u organizaciji, izgradnji, proširenju i održavanju poštanske mreže i funkcioniranja poštanskog prometa na području Federacije BiH u cilju osiguranja pravilnog i nesmetanog funkcioniranja poštanskog prometa kao jedinstvenog tehničko-tehnološkog sustava radi zadovoljenja korisnika poštanskih usluga, a posebno poštanska mreža, organizacija poštanskih ureda, organizacija središta prerade, kriteriji za otvaranje poštanskih ureda, uvjeti za zatvaranje i preseljenje poštanskih ureda, kriteriji za organizaciju središta prerade, poštanska oprema, izgradnja poštanskih objekata, organizacija prijevoza poštanskih pošiljaka, kriteriji za određivanje područja za prijam i uručenje poštanskih pošiljaka, poštanski kovčežići, kriteriji za određivanje radnog vremena poštanskih ureda, poštanski broj, kvaliteta poštanskih usluga i druga pitanja koja su utvrjena ovim Planom.

Definicije

Članak 2.

Pojmovi koji se koriste u ovom Planu imaju sljedeće značenje:

1. "**Poštanski operator**" je pravna osoba koje je u isključivom ili većinskom vlasništvu države i koje u skladu sa Zakonom o poštanskom prometu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) ima pravo i obvezu pružati univerzalne poštanske usluge na cijelom području Federacije BiH, te isključivo pravo pružati rezervirane poštanske usluge;
2. "**Poštanske usluge**" su usluge prijama, prijenosa i uručenja poštanskih pošiljaka, kao i druge usluge predviđene u nomenklaturi poštanskih usluga;
3. "**Univerzalne poštanske usluge**" su poštanske usluge koje moraju biti osigurane na cijelom području Federacije BiH, a određene su Zakonom;
4. "**Prijevoz poštanskih pošiljaka**" je određena faza u prijenosu poštanskih pošiljaka koja obuhvaća proces od otpreme do prispjeća, i kojom se osigurava sinkronizirani prometno-tehnološki prijenos poštanskih pošiljaka;

5. **"Uručenje poštanskih pošiljaka"** je uručenje pošiljke primatelju ili drugoj ovlaštenoj osobi na adresi primatelja ili u poštanskom uredu;
6. **"Dostava poštanskih pošiljaka"** je uručenje pošiljaka na adresi primatelja;
7. **"Isporuka poštanskih pošiljaka"** je uručenje pošiljaka u poštanskom uredu;
8. **"Poštanski kovčežić"** je sredstvo poštanske mreže u koji korisnik poštanskih usluga može ubacivati obične pismovne pošiljke radi otpreme primateljima;
9. **"Radno vrijeme poštanskog ureda s korisnicima poštanskih usluga"** je vrijeme u kojem poštanski ured pruža usluge prijama poštanskih pošiljaka.

Poštanska mreža

Članak 3.

1. Pod poštanskom mrežom podrazumijevaju se poštanski uredi, središta prerade, poštanska oprema i objekti.
2. Poštanska mreža mora biti organizirana na način da čini jedinstvenu tehničko-tehnološku cjelinu, s ciljem osiguranja funkcioniranja poštanskog prometa i obavljanja univerzalnih poštanskih usluga na cijelom području FBiH, na način propisan aktima Svjetskog poštanskog saveza, Zakona o poštama BiH, Zakona o poštanskom prometu FBiH i ovim planom.
3. Jedinstvena tehničko-tehnološka cjelina poštanske mreže predstavlja cjelinu sa utvrjenim jedinstvenim tipovima i standardima poštanskih zgrada, poštanske opreme, kao i tehnološko-organizacijskom strukturom poštanske mreže.
4. Poštanski operator je obavezan organizirati, održavati i razvijati poštansku mrežu u skladu sa ovim planom.

Članak 4.

1. Poštanski operator je obavezan u skladu sa Zakonom o poštanskom prometu FBiH, obavijestiti korisnike poštanskih usluga o svim promjenama koje se tiču organizacije poštanske mreže (otvaranje, zatvaranje, preseljenje poštanskih ureda, i sl.).
2. Poštanski operatori će usklađivanje zatečenog stanja poštanske mreže i funkcioniranja poštanskog prometa sa odredbama ovog Plana izvršiti postupno, jednoobrazno i ravnomjerno na cjelokupnom prostoru koje pokriva, u zavisnosti od stjecanja tehničko-tehnoloških uvjeta i od ekonomskih mogućnosti poštanskog operatora.

Organizacija poštanskih ureda

Članak 5.

1. Pod poštanskim uredom podrazumijeva se poslovni prostor u kojem poštanski operator pruža poštanske usluge.

2. Poštanski ured ima svoj poštanski broj i naziv.

3. Naziv i broj poštanskog ureda određuje poštanski operator prema naselju u kojem se ured nalazi.

4. Poštanski ured može imati sljedeće organizacijske i funkcijske oblike:

- poštanski ured,
- šalterski poštanski ured,
- ugovorni poštanski ured,
- ugovorni šalter,
- sezonski poštanski ured,
- pomoćni poštanski ured,
- mobilna poštanski ured,

4.1. Poštanski ured obavlja poslove prijema, otpreme, prispjeća i uručenja poštanskih pošiljaka.

4.2. Šalterski poštanski ured otvara se, u pravilu, u mjestima s više poštanskih ureda, a obavlja poslove prijama, prispjeća i otpreme poštanskih pošiljaka, s tim da, prema potrebi, može obavljati i uručenje poštanskih pošiljaka u poštanskom uredu.

4.3. Ugovorna poštanski ured posluje na osnovu ugovora sklopljenog između poštanskog operatora i pravne ili fizičke osobe koja, u ime i za račun poštanskog operatora, obavlja poštanske usluge. Uvjeti, način i postupak za otvaranje i poslovanje ugovornog poštanskog ureda uređuju se Uputama koje donosi poštanski operator.

4.4. Ugovorni šalter posluje na osnovu ugovora sklopljenog između poštanskog operatora i pravne ili fizičke osobe koja, u ime i za račun poštanskog operatora obavlja poštanske usluge, prijama, prispjeća i otpreme pošiljaka. Uvjeti, način i postupak za otvaranje i poslovanje ugovornog poštanskog ureda uređuju se Uputama koje donosi poštanski operator.

4.5. Sezonski poštanski ured se otvara u turističkim naseljima i na prostorima u kojima dolazi do sezonskog povećanja broja stanovnika. Posluje u određenom vremenskom razdoblju i obavlja, po pravilu, poštanske usluge šalterskog poštanskog ureda.

4.6. Pomoćni poštanski ured pruža ograničen asortiman usluga i ima kraće radno vrijeme za rad poštanskog ureda, a može imati i kombinirani rad poštanskog uposlenika u poštanskom uredu i na dostavnom rajonu. Otvara se u mjestima gdje je potrebno na ekonomičan način približiti usluge korisnicima.

4.7. Mobilni poštanski ured je smješten u odgovarajuće prijevozno sredstvo koje ispunjava određene tehničke i druge uvjete, a usluge pruža korisnicima u određeno vrijeme i u određene dane, za dva ili više naseljenih mjesta. Posluje u sastavu određenog poštanskog ureda.

4.8. Izdvojeni šalter se otvara na lokacijama gdje se stalno ili povremeno okuplja veći broj korisnika poštanskih usluga i pruža određene vrste poštanskih usluga a posluje u okviru poštanskog ureda čiji žig koristi.

Organizacija središta prerade

Članak 6.

1. Središte prerade obavlja poslove i zadatke prerade, otpreme, prijevoza i prispjeća poštanskih pošiljaka.

2. Središte prerade može sadržavati organizacijske razine:

- glavno poštansko središte,
- poštansko središte,
- pretovarni punkt,
- izmjenični poštanski ured,
- središte za zaštitu,
- inozemni odjeljak,
- aero odjeljak,
- poštanski ured carinjenja,
- printing centar.

2.1. Glavno poštansko središte obavlja poslove prerade poštanskih pošiljaka, kao i objedinjavanje, posredovanje i preradu zaključaka za poštanska središta i druge poštanske operatore. Organizira prijevoz poštanskih pošiljaka na linijama Reda prijevoza poštanskih pošiljaka.

2.2. Poštansko središte obavlja poslove koncentracije i difuzije poštanskih pošiljaka za svoje područje, posreduje izravne zaključke i vrši preradu poštanskih pošiljaka. Poštansko središte organizira prijevoz poštanskih pošiljaka na svom području.

2.3. Pretovarni punkt posluje u okviru Glavnog poštanskog središta ili poštanskog središta na određenom dijelu prometne mreže i obavlja poslove pretovara, posredovanja i prijevoza izravnih zaključaka za određene poštanske urede.

2.4. Izmjenični poštanski ured obavlja poslove prispjeća i otpreme paketskih i pismovnih zaključaka, kao i preradu poštanskih pošiljaka u međunarodnom prometu. Može vršiti pripremu poštanskih pošiljaka prispjelih iz inozemstva za mehaniziranu preradu, nanošenjem kodnih i drugih oznaka na adresnu stranu pošiljke, kao i preradu i otpremu pošiljaka za inozemstvo po određenim zemljama.

2.5. Centar za zaštitu vrši sigurnosni pregled poštanskih pošiljaka za i iz međunarodnog poštanskog prometa i, po potrebi, unutarnjeg prometa.

2.6. Inozemni odjeljak posluje u okviru Izmjeničnog poštanskog ureda i obavlja poslove u međunarodnom poštanskom prometu.

2.7. Aero odjeljak lociran u zračnoj luci kao organizacijski dio Izmjeničnog poštanskog ureda vrši poslove objedinjavanja, posredovanja i otpremanja zaključaka koji se prevoze zračnim putem u međunarodnom prometu.

2.8. Poštanski ured carinjenja posluje u okviru Izmjeničnog poštanskog ureda i obavlja poslove podnošenja poštanskih pošiljaka na carinski pregled u međunarodnom prometu nadležnoj carinarnici. Poštanski ured carinjenja i njegovu teritorijalnu nadležnost određuje Porezna uprava za neizavno oporezivanje.

2.9. Printing centar obavlja elektronski prihvat i obradu podataka, produkciju svih vrsta dokumenata (računa, bankarskih izvoda, izravne pošte i sl.), te automatsko umetanje, koveriranje i pakiranje.

3. Poštanski operator može odrediti da pojedini poštanski uredi obavljaju određene poslove središta prerade na određenom području, ukoliko je to prometno, tehnološki i ekonomski opravdano.

Kriteriji za otvaranje poštanskih ureda

Članak 7.

1. Poštanski operator je obavezan otvarati poštanske urede na način da pokrivenost područja s poštanskim uredima zadovoljava kriterije kvalitete poštanskih usluga koja su propisana važećim propisima.

2. Poštanski uredi organiziraju se, po pravilu, na osnovu sljedećih kriterija:

- jedan poštanski ured otvara se u prosjeku na površini od 40 do 80 km²;
- jedan poštanski ured otvara se u prosjeku za 5.000 do 7.000 stanovnika;
- ostvareni pripadajući prihod treba pokriti ukupne rashode;
- potrebe korisnika poštanskih usluga na određenom prostoru, raspolaganje komunikacijama radi uključivanja ovih ureda u jedinstvenu tehnološku cjelinu poštanskog prometa, te odgovarajući poslovni prostor i sredstva za rad.

3. Poštanski operator je obavezan otvoriti najmanje jedan poštanski ured na području svakog grada i općine, te drugim većim naseljima za koje se na osnovu nevedenih kriterija utvrdi potreba otvaranja poštanskog ureda. Izuzetno, javni operator nije obavezno otvoriti poštanski ured na području općine ako postojeća mreža poštanskih ureda može zadovoljiti mjerila kvalitete propisana važećim propisima.

4. Poštanski operator može, na zahtjev zainteresirane pravne osobe, organa državne uprave ili lokalne i županijske uprave, otvoriti poštanski ured pod uvjetom:

- da podnositelj zahtjeva snosi troškove izgradnje i opremanja poštanskog ureda ili osigura potrebni poslovni prostor i opremu za poštanski ured;
- da se na osnovu elaborata o otvaranju poštanskog ureda utvrdi da poštanski ured neće poslovati s gubitkom. Elaborat o otvaranju poštanskog ureda izrađuje poštanski operator i njime se daje ocjena po gore navedenim kriterijima, a troškove njegove izrade snosi podnositelj zahtjeva.

5. Izuzetno, poštanski operator može otvoriti poštanski ured i u slučaju kada se elaboratom utvrdi da će poštanski ured poslovati s gubitkom, uz uvjet da podnositelj zahtjeva podmiruje gubitak, o čemu poštanski operator sklapa ugovor s podnositeljem zahtjeva.

Uvjeti za zatvaranje i preseljenje poštanskih ureda

Članak 8.

1. Poštanski operator može poštanski ured zatvoriti ili preseliti pod uvjetom da se za korisnike poštanskih usluga osigura razina kvalitete obavljanja poštanskih usluga propisan ovim Planom.

2. Prije odluke o zatvaranju ili preseljenju poštanskog ureda poštanski operator je obavezan izraditi elaborat o načinu obavljanja poštanskih usluga nakon zatvaranja ili preseljenja poštanskog ureda.

3. Poštanski operator može privremeno zatvoriti ili privremeno preseliti poštanski ured (zbog preuređenja i sl.) pod uvjetom da za korisnike poštanskih usluga osigura razinu kvalitete obavljanja poštanskih usluga propisan ovim Planom.

Kriteriji za organizaciju središta prerade

Članak 9.

1. Kriteriji za organizaciju glavnog poštanskog središta su:

- obveza konstantnog ostvarivanja odgovarajućeg obujma poštanskog prometa između 30.000 - 100.000 komada poštanskih pošiljaka, dnevno;
- gravitacijska zona (transportna, geografska i administrativno - privredna) koja obuhvaća površinu u promjeru od najmanje 200 km² ili 500.000 stanovnika;
- veličina i značaj prometnog čvorišta u kome je lociran glavno poštansko središte, koje obavlja posredovanje zaključaka i povoljna prometno-transportna mreža;
- odgovarajući prostor, vrsta, kapacitet i kvaliteta eksternog i internog transporta, suvremena mehanizacija za pretovar i preradu poštanskih pošiljaka i zaključaka.

2. Kriteriji za organizaciju poštanskog središta su:

- poštanska mreža koja pripada određenom poštanskom središtu treba obuhvaćati najmanje 45 poštanskih ureda ili 4.500 km²;
- područje poštanskog središta treba ostvarivati odgovarajući obujam poštanskog prometa između 10.000 - 30.000 komada poštanskih pošiljaka, dnevno;
- sjedište poštanskog središta treba biti povezano odgovarajućim kvalitetnim prometnicama sa ostalim dijelovima poštanske mreže;
- odgovarajući prostor, vrsta, kapacitet i kvaliteta eksternog i internog transporta, suvremena mehanizacija za pretovar i preradu poštanskih pošiljaka.

3. Kriteriji za organizaciju izmjeničnog poštanskog ureda su:

- obujam poštanskog prometa sa inozemstvom između 50 - 300 tona poštanskih pošiljaka tijekom jedne godine;
- blizina zračne luke sa mogućnošću usklađivanja zračnog prijevoza pošiljaka sa površinskim prijevozom;
- pogodnosti određenog prometnog čvorišta za lociranje izmjeničnog poštanskog ureda, s obzirom na njene funkcije.

Članak 10.

Na osnovu ispunjenih svih kriterija iz članka 9. poštanski operator svojom posebnom odlukom određuje organizacijsku razinu središta prerade.

Poštanska oprema

Članak 11.

1. Pod poštanskom opremom podrazumijeva se tipizirana oprema, elektronski i mehanički uređaji, poštanski automati, poštanski kovčežići, transportna sredstva i druga sredstva pomoću kojih se obavljaju poštanske usluge.
2. Poštanski operator nabavlja i ugrađuje poštansku opremu koja osigurava uredno funkcioniranje poštanskog prometa.

Izgradnja poštanskih objekata

Članak 12.

1. Poštanski objekti moraju se graditi i održavati u skladu sa BiH i međunarodnim normama, te minimalnim građevinskim i tehničkim uvjetima poštanskog operatora.
2. Svojim općim aktom poštanski operator propisuje minimalne građevinske i tehničke uvjete za izgradnju poštanskih objekata.

Organizacija prijevoza poštanskih pošiljaka

Članak 13.

1. Organizacija prijevoza poštanskih pošiljaka utvrđuje se Redom prijevoza poštanskih pošiljaka koji donosi poštanski operator.
2. Redove prijevoza poštanskih pošiljaka poštanski operatori su obvezni međusobno uskladiti i donijeti najkasnije do 31. prosinca tekuće godine, za narednu godinu.
3. Ovim aktom se utvrđuju linije prijevoza međunarodnih i unutarnjih zaključaka, vrijeme polaska i dolaska prijevoznih sredstava, broj i kapaciteti motornih vozila, kao i drugi elementi od utjecaja na organizaciju prijevoza, u zavisnosti od razine prijevoza poštanskih pošiljaka.

Kriteriji za određivanje područja za prijam i uručenje poštanskih pošiljaka

Članak 14.

1. Poštanski operator je obavezan odrediti područja na kojima obavlja dostavu poštanskih pošiljaka prema kriterijima propisanim ovim Planom, s tim da dostavom moraju biti obuhvaćena sva naseljena mjesta u FBiH.
2. Dostavno područje je područje na kojemu se obavlja dostava poštanskih pošiljaka.

3. Poštanski operator može vršiti podjelu dostavnog područja poštanskog ureda na uže, šire i najšire dostavno područje.
4. Uže dostavno područje obuhvaća, u pravilu, naselje u kojemu poštanski ured ima sjedište. Izuzetno, uže dostavno područje može obuhvatiti dva ili više naselja koja čine urbanistički cjelovito i neprekinuto područje.
5. Šire dostavno područje obuhvata područje poštanskog ureda koje se nalazi izvan užeg dostavnog područja.
6. Najšire dostavno područje obuhvata rijetko naseljeno područje poštanskog ureda, koje je izvan šireg dostavnog područja.
7. Poštanski operator je obavezan na užem dostavnom području obavljati dostavu poštanskih pošiljaka najmanje svaki radni dan.
8. Poštanski operator je obavezan na širem dostavnom području obavljati dostavu poštanskih pošiljaka najmanje svaki drugi radni dan.
9. Poštanski operator na najširem dostavnom području dostavu poštanskih pošiljaka obavlja po potrebi, a najmanje jednom tjedno.
10. Poštanski operator može, u cilju racionalnijeg obavljanja dostave poštanskih pošiljaka, za dostavna područja više poštanskih ureda organizirati dostavu pošiljaka iz jednog poštanskog ureda ili drugog organizacijskog dijela javne poštanske mreže.
11. Poštanski operator je obavezan prilikom dostave na širem i najširem dostavnom području obavljati prijam poštanskih pošiljaka određene mase i označene vrijednosti u skladu sa Općim uvjetima, osim brzojavnih uputnica.

Poštanski kovčežići

Članak 15.

1. Poštanski operator je obavezan postaviti poštanske kovčežiće za prijam običnih pismovnih pošiljaka na cijelom području FBiH s tim da jedan poštanski kovčežić postavi za prosječno 1.000-1.500 stanovnika. Prosječni broj stanovnika na poštanski kovčežić odnosi se na cijelo područje FBiH.
4. Poštanski operator je obavezan osigurati pražnjenje svakog poštanskog kovčežića najmanje svaki radni dan odnosno svaki dan kada obavlja dostavu na dostavnom području na kojem se nalazi poštanski kovčežić.
5. Na svakom poštanskom kovčežiću mora biti označeno vrijeme posljednjeg pražnjenja tijekom dana, odnosno dani i vrijeme pražnjenja ako je poštanski kovčežić postavljen na širem dostavnom području.

Kriteriji za određivanje radnog vremena poštanskih ureda

Članak 16.

1. Radno vrijeme poštanskih ureda određuje poštanski operator svojom Odlukom a na osnovu sljedećih kriterija:

- zahtjevi korisnika poštanskih usluga;
- kriteriji kvalitete obavljanja univerzalnih poštanskih usluga;
- racionalno korištenje sredstava rada;
- specifičnih uvjeta na području poštanskog ureda.

1.1. Potrebe korisnika za poštanskim uslugama utvrđuju se na osnovu podataka o prosječnom broju obavljenih poštanskih usluga u poštanskom uredu tijekom

određenog vremenskog perioda (sat, dan, tjedan, mjesec i sl.) i anketiranjem korisnika.

1.2. Kriteriji kvalitete pružanja univerzalnih poštanskih usluga propisani su ovim Planom.

1.3. Racionalno korištenje sredstava rada utvrđuje se na osnovu rezultata poslovanja poštanskog ureda.

1.4. Specifični uvjeti podrazumijevaju povećanu potražnju korisnika poštanskih usluga u vrijeme turističke sezone, kulturnih, privrednih, sportskih i drugih događaja, odnosno smanjena potražnja u određenom vremenskom razdoblju, neradne dane (subota, nedjelja i drugi neradni dani) i dane pred praznika.

2. U slučajevima elementarne nepogode, poremećaja prometa, obilježavanja prigodnih događaja i slično poštanski operator može, privremeno, promijeniti radno vrijeme.

3. Poštanski operator određuje radno vrijeme mobilnog poštanskog ureda u skladu sa kriterijima ovog Plana, koje ne može biti manje od 2 sata dnevno, u svakom mjestu u kojem obavlja usluge.

4. Radno vrijeme pomoćnog poštanskog ureda može biti kombinirano, u poštanskom uredu i na dostavnom rajonu, ovisno od potrebama korisnika.

5. Poštanski operator je obavezan odrediti radno vrijeme za dostavu poštanskih pošiljaka u skladu sa kriterijima propisanim općim uvjetima za obavljanje poštanskih usluga i ovim Planom.

6. Poštanski operator je obavezan radno vrijeme poštanskog ureda istaknuti na ulazu u poštanski ured, i objaviti u svom glasilu i na svojoj web stranici.

Poštanski broj

Članak 17.

1. Poštanski broj je znak sastavljen od znamenki koji se formira na način da njegove znamenke ili grupe znamenki određuju određeni teritorij poštanske mreže.

2. Poštanski broj mora imati svaki poštanski ured i svako središta prerade. Dva ili više ovih ureda i središta na području FBiH ne mogu imati isti poštanski broj.

3. Namjena poštanskog broja je:

- omogućiti brže i jednostavnije dijeljenje i usmjeravanje poštanskih pošiljaka u preradi i uručenju;
- omogućiti primjenu automatizacije na poslovima prerade i uručenja poštanskih pošiljaka;
- zadovoljiti potrebe statistike i druge potrebe poštanskog prometa.

Kvaliteta poštanskih usluga

Članak 18.

1. Kvaliteta poštanskih usluga podrazumijeva slijedeće karakteristike poštanskog prometa i mreže:

- rasprostranjenost i obuhvatnost poštanske mreže i kapaciteta;
- pristupačnost mreže i raznovrsnost usluga;
- efikasnost i racionalizacija u tehnološkom procesu;
- sigurnost u obavljanju usluga i transferu poštanskih pošiljaka;
- primjena zakonskih i internih propisa s aspekta kvalitete usluga.

2. Poštanski operatori su dužni sačiniti analizu kvaliteta poštanskog prometa za proteklu godinu i dostaviti je nadležnom organu sa prijedlogom mjera za narednu godinu.

Članak 19.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 06-27-31-187-3/06
10. travnja 2004. godine
Mostar

Ministar
mr. **Nedžad Branković**, v. r.
